

مختصری در آداب و احکام زیارت مسجد نبی

فارسی

الفارسية

Partners in Implementation

This publication may be printed and disseminated by any means provided that the source is mentioned and no change is made to the text.

- 📞 Tel : +966 50 244 7000
- ✉️ @ info@islamiccontent.org
- 📍 Riyadh 13245-2836
- 🌐 www.islamiccontent.org

حمد و ستایش مخصوص خداوندی است که
پروردگار جهانیان است و درود و سلام بر
پیامبرمان محمد و بر همه‌ی آل و اصحابشان باد.

اما بعد:

این یک کتابچه‌ی مختصر درباره‌ی آداب و
احکام زیارت مسجد نبوی است که در آن تلاش
کرده‌ایم بیشتر نکاتی را که زائر مسجد نبوی به آن
نیاز دارد، بیان کنیم.

از خداوند می‌خواهیم آن را برای خود خالص
گردانده و عموم مسلمانان را به وسیله‌ی آن
سودمند سازد.

کمیته‌ی علمی انجمن خدمت
به محتوای اسلامی به زبان
های گوناگون

مختصری در آداب و احکام زیارت مسجد نبوی

زیارت مسجد پیامبر صلی اللہ علیہ وسلم مستحب است و زمان خاصی ندارد. این زیارت جزء اعمال حج محسوب نمی‌شود و بر حج گزاران، چه مرد و چه زن، لازم نیست که قبر پیامبر صلی اللہ علیہ وسلم یا قبرستان بقیع را زیارت کنند.

سفر کردن به قصد زیارت قبر پیامبر صلی اللہ علیہ وسلم جایز نیست؛ زیرا مسافرت به نیت عبادت، برای زیارت قبور مشروع نیست، بلکه تنها برای سه مسجد جایز است. **پیامبر صلی اللہ علیہ وسلم فرمودند:** «[به قصد عبادت] بار سفر نبندید مگر به سوی سه مسجد؛ این مسجد من (مسجد نبوی)، مسجدالحرام و مسجدالاقصی». به روایت بخاری (۱۱۸۹) و مسلم (۸۲۷) و این لفظ مسلم است. کسی که از مدینه دور است، نمی‌تواند به قصد زیارت قبر پیامبر صلی اللہ علیہ وسلم سفر کند، اما برای زیارت مسجد نبوی شریف می‌تواند سفر کند. وقتی به مسجد رسید، می‌تواند قبر پیامبر صلی اللہ علیہ وسلم و قبرهای اصحاب ایشان را زیارت کند، بنابراین زیارت قبر پیامبر صلی اللہ علیہ وسلم به تبع زیارت مسجد ایشان انجام می‌گیرد.

برای زن جایز نیست که قبر پیامبر صلی الله علیه وسلم یا قبر دیگری را زیارت کند؛ زیرا پیامبر صلی الله علیه وسلم زنانی که زیاد قبرها را زیارت می‌کنند لعنت کرده‌اند، زیرا از زنان نوحه‌خوانی و تبرج و دیگر مخالفات شرعی سر می‌زند . اما زنان می‌توانند در مسجد یا مکان‌های دیگر بر پیامبر صلی الله علیه وسلم زیاد سلام و درود بفرستند و این سلام و درود به ایشان می‌رسد، در هر مکانی باشند، همان‌طور که پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمودند: «خانه‌های خود را قبر نسازید و قبر من را عیدگاه نکنید، و بر من صلوات بفرستید؛ زیرا صلوات شما به من می‌رسد هر جا که باشید». و پیامبر صلی الله علیه وسلم می‌فرماید: «خداؤند فرشتگانی دارد که در زمین گردش می‌کنند و سلام امت مرا به من می‌رسانند».

باید تلاش کند تا در صورت امکان در روضه مکان بین منبر پیامبر صلی اللہ علیہ وسلم و حجره اش- نماز بخواند؛ چرا که پیامبر صلی اللہ علیہ وسلم فرمودند: «بین خانه‌ی من و منبرم، باگی از باغ‌های بهشت است». به روایت بخاری (۱۱۹۵) و مسلم (۱۳۹۰). و اگر برای او امکان نداشت، می‌تواند در هر قسمی از مسجد نماز بخواند، و این در صورتی است که نماز جماعت نباشد. اما در نماز جماعت باید به حفظ صف اول که نزدیک‌تر به امام است، توجه داشته باشد، به دلیل عموم ادله‌ای که در این زمینه نقل شده است.

و اگر بخواهد قبر پیامبر صلی الله علیه و سلم و قبر دو یار ایشان را زیارت کند:

در مقابل قبر پیامبر صلی الله علیه و سلم با ادب، وقار و صدای پایین می‌ایستد، سپس به ایشان سلام می‌دهد و می‌گوید: «السلام عليك يا رسول الله ورحمة الله وبركاته». و اگر بگوید: «أشهدُ أنَّكَ رسولُ اللهِ حَقًّا، وَأَنَّكَ قد بلَّغْتَ الرِّسالَةَ وَأَدَّيْتَ الْأَمَانَةَ وَجَاهَدْتَ فِي اللهِ حَقَّ جَهَادِ وَنَصْحَتَ الْأُمَّةَ، فَجزَّاكَ اللهُ عنْ أَمْتَكَ أَفْضَلَ مَا جُزِيَّ نَبِيًّا عنْ أَمْتَهِ». (گواهی می‌دهم که تو فرستاده‌ی بر حق خداوند هستی، و پیام را رساندی، و امانت را ادا کردي، و در راه خدا حق جهاد را به جای آوردي و امت را نصیحت کردي، پس خداوند تو را بابت امت بهترین پاداش‌ها عنایت نماید)، اشکالی ندارد.

سپس کمی به سمت راست می‌رود و به ابوبکر صدیق رضی الله عنہ سلام می‌دهد.

سپس کمی بیشتر به سمت راست می‌رود و به عمر بن خطاب رضی الله عنہ سلام می‌دهد. ابن عمر رضی الله عنہما زمانی که به پیامبر صلی الله علیہ و سلم و دو یار همراه ایشان سلام می‌داد، معمولاً تنها به این گفته اکتفا می‌کرد: «السلام عليك يا رسول الله، السلام عليك يا أبا بكر، السلام عليك يا أبتابا» یعنی: (سلام بر تو ای رسول خدا، سلام بر تو ای ابوبکر، سلام بر تو ای پدرم)، و سپس از آنجا می‌رفت.

نیاید به مدت طولانی در برابر قبر پیامبر صلی الله علیہ و سلم و دو یار ایشان ایستاد و یا اینکه آنجا دعا خواند؛ زیرا امام مالک این کار را مکروه می‌دانست و می‌فرمود: «این کار بدعت است و سلف (پیشینیان) آن را انجام نمی‌دادند. و آخر این امت اصلاح نمی‌شود جز به همان چیزی که اول آن اصلاح شد».

اما آنچه برخی از زائران در مقابل قبر پیامبر صلی الله علیہ و سلم انجام می‌دهند، مانند بلند کردن صدا نزد قبر ایشان و به مدت طولانی ایستادن در آنجا، نامشروع است؛ خداوند متعال می‌فرماید: (يَأَيُّهَا الَّذِينَ ءاْمَنُوا لَا تَرْفَعُوا أَصْوَاتَكُمْ فَوَقَ صَوْتَ الَّلَّهِ وَلَا تَجْهَرُوا لَهُ وَبِالْقَوْلِ كَجْهَرْ بَعْضُكُمْ لِيَعْضِنَ أَنْ تَجْهَظَ أَعْمَلُكُمْ وَأَنْتُمْ لَا تَشْعُرُونَ (٤٦) إِنَّ الَّذِينَ يَعْصُونَ أَصْوَاتَهُمْ عِنْدَ رَسُولِ اللهِ أُولَئِكَ الَّذِينَ أَمْتَحَنَ اللهُ قُلُوبَهُمْ لِتَتَّقَوَى لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ عَظِيمٌ) (الحجرات: ٤٦ - ٤٧)

ای مؤمنان، صدایتان را از صدای پیامبر بلندتر نکنید؛ و همچنان که برخی از شما با برخی دیگر بلند سخن می‌گویید، با او به صدای بلند سخن نگویید. مباداً بآنکه بداینید، اعمالتان تباہ گردد). (کسانی که صدای خود را نزد رسول الله پایین می‌آورند، الله دلهایشان را برای پرهیزگاری آزموده [و خالص گردانده] است. آمرزش و پاداش بزرگ برایشان [در پیش] است). [الحجات: ۳-۲] زیاد ایستادن در مقابل قبر پیامبر صلی الله علیه و سلم و تکرار بیش از حد سلام، منجر به ازدحام، سر و صدا و بلند شدن صدایها در کنار قبر ایشان می‌شود، که این کار برخلاف آن چیزی است که خداوند در آیات محکم قرآن برای مسلمانان مقرر کرده است. پیامبر صلی الله علیه و سلم هم در زندگی و هم در وفاتش محترم است، بنابراین هیچ مؤمنی نباید در کنار قبر ایشان کاری انجام دهد که با آداب شرعی مخالف باشد.

همچنین کارهایی که برخی از زائران و دیگران انجام می‌دهند، مانند دعا کردن در مقابل قبر پیامبر صلی الله علیه و سلم با رو به قبر ایستادن و دستها را بلند کردن، همه‌ی این‌ها برخلاف آن چیزی است که سلف صالح از اصحاب رسول الله و پیروان ایشان انجام می‌دادند. بلکه این عمل جزو بدعت‌های جدید است.

همچنین کارهایی که برخی از زائران هنگام سلام دادن به پیامبر صلی الله علیه و سلم انجام می‌دهند، مانند قراردادن دست راست روی دست چپ بر روی سینه یا زیر آن به شکل نمازگزار، این حالت در هنگام سلام دادن به پیامبر صلی الله علیه و سلم جایز نیست؛ زیرا این حالت نشان‌دهنده ذلت، فروتنی و عبادت است که تنها برای خداوند مناسب است، همان‌طور که حافظ ابن حجر رحمه الله در کتاب «فتح الباری» از علماء نقل کرده است.

هیچ کس مجاز نیست که به وسیله‌ی لمس کردن دیوار حجره‌ی پیامبر صلی اللہ علیه و سلم یا طواف دور آن قصد تقرب و نزدیکی به خداوند را داشته باشد، و همچنین نمی‌تواند از پیامبر صلی اللہ علیه و سلم درخواست برآورده کردن حاجات خود یا شفا دادن بیمارش و امثال این‌ها را داشته باشد؛ زیرا تمام این‌ها تنها باید از خداوند متعال خواسته شود.

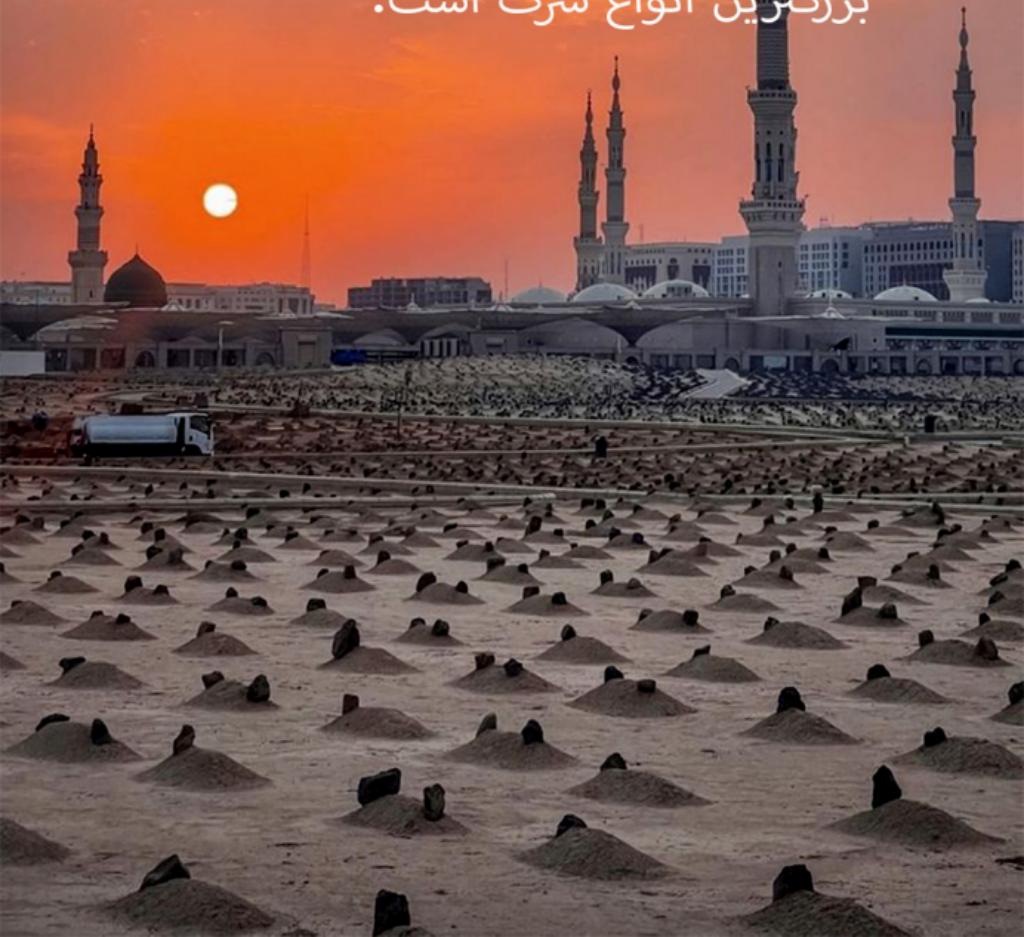
مستحب است که زائر مدينه هنگام حضور در آنجا، مسجد قبا را زیارت کند و در آن نماز بخواند؛ زیرا پیامبر صلی اللہ علیه و سلم به صورت سواره یا پیاده به آنجا می‌رفت و دو رکعت نماز در آن مسجد می‌خواند. از سهل بن حنیف نقل شده است که پیامبر صلی اللہ علیه و سلم فرمودند: «کسی که در خانه‌اش وضو بگیرد و سپس به مسجد قبا بیاید و در آن نماز بخواند، پاداشی معادل پاداش یک عمره خواهد داشت».

مستحب است که مردان به قبرستان بقیع (که قبرستان اهل مدینه است) و قبرهای شهداء و قبر حمزه رضی الله عنہ سر بزند؛ زیرا پیامبر اکرم صلی الله علیہ وسلم به زیارت آنها من رفت و برایشان دعا من کرد، و به دلیل این فرمودهی پیامبر صلی الله علیہ وسلم: «من شما را از زیارت قبرها نهی کرده بودم، اما حالا آنها را زیارت کنید؛ زیرا آنها شما را به یاد آخرت من اندازند». هنگامی که به زیارت قبور من رود، همان طور که هنگام زیارت سایر قبور من گوید، این دعا را نیز من خواند: «السَّلَامُ عَلَيْكُمْ أَهْلَ الدِّيَارِ، مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُسْلِمِينَ، وَإِنَّ شَاءَ اللَّهُ بِكُمْ لَا حِقُونَ، وَبَرَّحُمُ اللَّهُ الْمُسْتَقْدِمِينَ مِنَّا وَالْمُسْتَأْخِرِينَ، نَسْأَلُ اللَّهَ لَنَا وَلَكُمُ الْعَافِيَةَ». ترجمه: «سلام بر شما اهل دیار، از مؤمنان و مسلمانان، و ان شاء الله ما نیز به شما ملحق خواهیم شد، و خداوند مردگان قبل از ما و جاماندگان را مورد مرحمت قرار دهد، و از خداوند برای ما و شما عافیت من طلیم».

بدون شک هدف از زیارت قبور، یادآوری آخرت و نیک کردن نسبت به مردگان از طریق دعا برای آن ها، و پیروی از سنت پیامبر صلی الله علیہ وسلم است. این همان زیارت شرعی است.

اما زیارت قبور به قصد دعا کردن در کنار آنها، یا درخواست از خداوند به وسیله‌ی آنها یا به حق آنها و امثال اینها، زیارتی بدعت آمیز و ناپسند است که نه خداوند آن را مشروع کرده و نه پیامبر صلی الله علیه و سلم، و نه سلف صالح آن را انجام می‌دادند. همچنین درخواست برآورده شدن حاجات یا شفا دادن بیماران و امثال اینها از مردگان، از بزرگترین انواع شرک است.

و ای خواننده گرامی، در اینجا برخی از احادیث ساختگی و جعلی در این موضوع را برایت ذکر می‌کنم تا با آن‌ها آشنا شده و از اینکه فریب آن‌ها را بخوری بر حذر باشی:

اول: «کسی که حج کند و به زیارت من نیاید، به من جفا کرده است».

دوم: «کسی که بعد از مرگ من به زیارت من آپاید، گویی که در هنگام زندگی امر به زیارتمن آمده است».

سوم: «کسی که در یک سال به زیارت من و پدرم ابراهیم بیاید، من از طرف خداوند بهشت را برای او تضمین می‌کنم».

چهارم: «کسی که قبر مرا زیارت کند، شفاعت من برای او واجب می‌شود».

این احادیث و امثال آن‌ها هیچ‌کدام را به درستی از پیامبر صلی اللہ علیه وسلم ثابت نشده‌اند. حافظ عقیلی گفته است: «هیچ‌کدام از این‌ها در این باب صحیح نیست» و حافظ ابن حجر در کتاب «التلخیص» پس از ذکر بیشتر این روایات گفته است: «تمامی طرق این حدیث ضعیف هستند». زیارت مسجد نبوی چه قبل از حج و عمره و چه بعد از آن از سنت‌های حج و عمره و کمال آن نیست؛ زیرا زیارت مسجد نبوی به‌طور مطلق مستحب است؛ اگر حاجی و یا عمره‌گزار این مسجد را زیارت نکرد هیچ گناهی ندارد، و هیچ ارتباطی میان حج یا عمره و زیارت مسجد نبوی وجود ندارد، زیرا آن عبادت‌جداگانه است. کسی که حج یا عمره به‌جای آورده لازم نیست که حتماً مسجد نبوی را زیارت کند، کما اینکه هر کسی مسجد نبوی را زیارت کرد لازم نیست حتماً حج یا عمره به‌جای آورده، اما اگر بین حج و عمره و زیارت مسجد نبوی در یک سفر جمع کرد اشکالی ندارد.

کارهای نادرست به هنگام زیارت مسجد نبوی

لمس کردن دیوارها و نرده‌های فلزی هنگام زیارت قبر پیامبر صلی اللہ علیہ و سلم و بستن نخ و موارد مشابه به پنجره‌ها به قصد تبرک جستن. برکت در چیزی است که خداوند و پیامبرش آن را مشروع کرده‌اند، نه در بدعت‌ها.

رفتن به غارها در کوه احمد، مانند غار حراء و غار ثور در مکه، بستن پارچه در آنجا، خواندن دعاهایی که خداوند اجازه نداده است، و تحمل سختی در این کارها.

و همه‌ی این‌ها بدعت‌هایی هستند که هیچ اصل و اساسی در شریعت پاک اسلام ندارند.

زیارت برخی از اماکنی که ادعا می‌شود از آثار پیامبر صلی اللہ علیه و سلم هستند، مانند محل نشستن شتر، چاه انگشت‌تر یا چاه عثمان، و برداشتن خاک از این مکان‌ها برای تبرک جستن.^(۱)

به‌فرياد خواستن مردگان هنگام زيارت قبرهای بقیع و قبرهای شهدای احده، و انداختن سکه‌ها در آنجا به‌نيت نزدیک شدن به آن‌ها و تبرک جستن به‌كسانی که در آنجا آرمیده‌اند.

این‌ها از اشتباهات بزرگ هستند، بلکه از بزرگ‌ترین انواع شرک به شمار می‌آيند، همان‌طور که اهل علم اشاره کرده‌اند و کتاب خداوند و سنت پیامبر صلی اللہ علیه و سلم بر آن دلالت می‌کند؛ زیرا عبادت تنها برای خداوند است و جایز نیست چیزی از آن به غیر خدا اختصاص يابد، مانند دعا، ذبح، نذر و امثال آن‌ها، به دليل گفته‌ی خداوند: (وَمَا أَمْرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ) [البینة: ۵] (و [به چیزی] امر نشدن، مگر آن‌که اللہ را عبادت کنند در حالی که دین را برای او خالص گردانند و به توحید روی آورند). [البینة: ۵]

والله أعلم، وصلی اللہ وسلام علی نبینا محمد، وعلی آلہ وصحبہ أجمعین

۱- چاه انگشت‌تر چاهی است که انگشت پیامبر صلی اللہ علیه و سلم که در انگشت عثمان بود به درون آن افتاد و ناپدید شد.

تعرف على الإسلام بأكثر من 100 لغة

موسوعة الأحاديث التبشيرية
HadeethEnc.com

ترجمات متقدمة للأحاديث
النبوية وشرحوها بأكثر من
لغة (60)

بيان الإسلام
byenah.com

مواد متنقة للتعريف
بإسلام وتعلمه بأكثر
من (120) لغة

موسوعة القرآن الكريم
QuranEnc.com

ترجمات متقدمة لمعاني
القرآن الكريم بأكثر من
لغة (75)

موسوعات وخدمات إسلامية باللغات
s.islamenc.com

للعزيز
من المواقع الإسلامية
بلغات العالم

مكتبة إسلامية إلكترونية
islamcontent.com

مواد إسلامية متنوعة
و شاملة بأكثر من (125)
لغة

ضيوف الرحمن
hajjumr.com

مواد متنقة للحجاج
والمعتمرين و الزوار
بلغات العالم

جمعية خدمة المحتوى
الإسلامي باللغات

ضيوف الرحمن
hajjumr.com